

С Т А Н О В И Щ Е

за участие в конкурс за „Доцент“ по професионално направление
3.6. право /финансово право/, обявен от СУ «Св. Кл. Охридски»
в ДВ № 80 от 14.10. 2011 г.

от проф. д-р Иван Г. Стоянов

В обявения конкурс за доцент единствен кандидат е гл. ас. д-р Евелина Димитрова Стоева – Димитрова. Евелина Димитрова завършва СУ «Св. Кл. Охридски», Юридически факултет през 1986г. От 1995г. е преподавател по финансово право и данъчно право в същия факултет. Освен семинарните занятия тя е чела и лекции по тези и други дисциплини във Философския факултет, Стопанския факултет на СУ «Св. Кл. Охридски». През 1991-1994 г. е работила като главен данъчен експерт в МФ. През 1994г. е специализирала във Финансовата академия на ФРГ. Участвала е в редица международни семинари с научни доклади.

За участие в конкурса за редовен доцент по финансово право д-р Евелина Димитрова Стоева-Димитрова се представя със следните научни трудове:

1. публикуван монографичен труд със заглавие: "Сравнителноправни аспекти на облагането с данък върху добавената стойност". Просвета, София, 2011, 287 стр.;
2. монография със заглавие: "Правен режим на данъка върху добавената стойност". Просвета, София, 2010, 182 стр.;
3. студия със заглавие: "Европейска данъчна интеграция". София, 2011, 80 стр.;
4. шест научни статии в пълен текст (4 от които са части от книги и монографии);
5. едно учебно помагало - сборник с нормативни актове от ДДС законодателството на ЕС - консолидиран текст на Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28.11.2006 г. относно Общата система на ДДС и Регламент за изпълнение № 282/2011 на Съвета от 15 март 2011 г. за установяване на мерки за прилагане на Директива 2006/112/ЕО - предговор и съставителство;

6. практически наръчник на ООД- автор в раздел "З" - "Доходи и данъци: облагане доходите на дружеството; облагане доходите на съдружниците; облагане доходите на управителя", (в съавторство). Коментарното издание е претърпяло три редакции с допълнения и актуализиране на раздела "З".

7. доклад от национална научно-приложна конференция "Прилагане на европейското право - достижения и предизвикателства" на тема: «Предизвикателствата на присъединяването на България към Европейския съюз в областта на данъчното облагане».

Научната и изследователската дейност, отразена общо в 25 монографии, книги, учебници и учебни помагала и сборници, в рамките на която са постигнати научните приноси, описани по-долу, е посветена на изучаването на:

- системата на косвените данъци в Република България и по-специално на данъка върху добавената стойност;
- процесите на европейската данъчна интеграция и влиянието им върху данъчната ни система;
- съотношенията на европейското данъчно право с българското данъчно право.

Публикуваните монографични изследвания изучават модела, елементите, особените режими и специалните правила на данъка върху добавената стойност, като проследяват промените в данъчното ни законодателство от въвеждането на данъка в данъчната система на Република България през 1994 година, като косвен данък върху потреблението, до началото на 2011 година. Изследванията използват основно метода на сравнителния анализ като изучаването на правния режим на данъка, правилата от данъчното ни законодателство, които установяват елементите му- субекти, обекти на облагане, данъчна основа и данъчна ставка, са обсъждани и с оглед на съответствието на националните правила с правилата на общата система на ДДС на територията на ЕС. До този момент съответствието на националната ДДС система с правилата на общата система не са били проучвани от един автор в няколко последователни монографични правни изследвания.

Данъчното облагане е обект на изучаване както от икономическата наука, така и от правната наука. Интердисциплинарният характер на тази научна област придава допълнителна тежест на правните научни изследвания, посветени на изучаването на данъчните правила, приложението на общите институти на правото в данъчното право и специфичното им проявление по отношение на ДДС.

I. Приноси във връзка с монографията : "Сравнителноправни аспекти на облагането с данък върху добавената стойност", Просвета, С., 2011.287 с.

Този труд, като естествено продължение на дисертацията, изследва облагането с ДДС на територията на Европейския Съюз, процеса на формиране на общи европейски данъчни правила, които са недостатъчно изследвани в данъчната ни литература. В сравнителен план, трудът изследва основните характеристики на данъчната хармонизация на косвените данъци в сравнение с тази на преките данъци, като формулира пет групи различия по отношение на вида и степента на интеграционните процеси при двете групи данъци.

Като основа за сравнителния анализ, в труда е отделено специално място на изучаването на общата система на ДДС, действаща в рамките на ЕС. Общата система на ДДС е пряка последица от хармонизирането на ДДС в рамките на Общността, започнало в края на 60-те години на миналия век. **Приносно значение** има формулирането на дефиниция за Общата система на ДДС като: сложно организирана съвкупност от разнородни по източници правила, които трябва да бъдат въведени от държавите членки в националните системи на данъка върху добавената стойност. Като резултат от приложението им в рамките на ЕС ще бъде установен всеобщ многофазен, некумулативен косвен данък върху потреблението, който не създава данъчни бариери за свободното движение на стоки, капитали и свободното предоставяне на услуги на територията на вътрешния пазар на ЕС, не изкривява конкурентната среда и не допуска двойно данъчно облагане или отклонение от плащането на ДДС. В тесен смисъл общата система на ДДС са правилата на Директива 2006/112/ЕО.

Приносно е значението на научното изследване в частта, в която оценява степента на съответствие на националните ДДС правила с нормите на правнозадължителните актове на европейското данъчно право, които при колизия имат върховенство над нормите на вътрешното ни право. Несъответствието, от една страна, може да доведе до налагане на санкции за България като държава членка, а от друга - до възможност за гражданите, в някои случаи и при определени условия, да се позоват директно на разпоредбите на Директивата, за да защитят правата си като данъчно задължени по ЗДДС лица.

Трудът изследва също така промените в общата система на ДДС в ЕС, и по-специално промените в европейското данъчно право след влизане в сила на Лисабонския договор. Отделено е специално внимание на изучаването на принципите на правото на ЕС, като източници на данъчното ни право. По-специално внимание е отделено на два от

принципите на общата система на ДДС - принцип на данъчен неутралитет и принцип за борба срещу злоупотребата с право.

Специално място е отделено на значението на юриспруденцията на Съда на ЕС като източник на европейското данъчно право и на българското данъчно право. В научната ни литература има сериозни изследвания на въпросите, свързани с източниците на правото на ЕС и ЕО, както и с актовете на Съда на ЕС. Трудът стъпва на научната основа, създадена от тези трудове като цитира и обсъжда над 120 решения, постановени преимуществено по данъчни дела. **Като принос с приложно значение** може да се посочи класифицирането на над 500 решения на Съда по ДДС казуси, постановени по отделните разпоредби на т.на. Шеста директива.

Втората част на труда е посветена на облагането с ДДС в България след 2007 г. **Приносно значение в тази част на изследването имат:**

- формулирането на дефиниция на понятието "начисляване на ДДС" като процедура за реализацията на изискуемостта на данъка;
- изследването на процедурата на "обърнатото начисляване на ДДС" като специфичен механизъм на облагане;
- изучаването на новите за данъчната ни система институти на «вътреобщностната доставка», «вътреобщностното придобиване», «тристранната операция» и «дистанционната продажба». ; формулирането на тезата, че не всички юридически факти, които възникват при вътреобщностния търговски обмен имат характеристиката на обект на облагане с ДДС, като например вътреобщностната доставка на стоки;
- описаното несъответствие в съдържанието на понятието "доставка на стоки" по смисъла на чл. 6 от ЗДДС спрямо дефиницията в чл. 14, § 1 от ДДС директивата, което освен теоретично значение има и важно значение за практиката.

II. Приноси във връзка със студията "Европейска данъчна интеграция", С, 2011, 80 с.

Научното изследване има за цел да проследи в развитие и да анализира процеса на създаване на общата данъчна политика на ЕС и правната рамка за нейното реализиране. **С приносно значение** е тази част от книгата, в която се изследват целите на европейската данъчна интеграция, както и посочването на някои от празнините в хармонизиращите правила. Макар че изследователите на политиките на ЕС не приемат тезата за данъчното облагане като общностна политика в изследването са наведени аргументи, които особено по-отношение на

косвените данъци и в т.ч на ДДС, защитават успешно тезата, че в тази област степента на сближаване на националните и общностните правила е стигнала почти до степен на унифициране. **Със значение за развитие на теорията** са формулираните цели на една бъдеща интегрирана общностна политика. В данъчната ни литература за пръв път се прави сравнително изследване на съдържанието на данъчните разпоредби на Договора за създаване на Европейската икономическа общност, подписан в Рим през 1957 г. и влязъл в сила от 1 януари 1958 г. след всяко тяхно допълнение и изменение с влизането в сила на: Единния европейски акт, подписан през 1986 г., в сила от 1987 г., Договора от Маастрихт, подписан през 1992 г., в сила от 1993 г., Договора от Амстердам, подписан през 1997 г., в сила от 1999 г. и Договора от Ница, подписан през 2001 г., в сила от 2003 г. и договора от Лисабон, в сила от 1 декември 2009 г.

Като предложение с приносен характер за развитие на теорията на европейската данъчна интеграция може да се оцени идеята постигнатата до момента различна степен на сближаване на националните данъчни правила в областта на преките и на косвените данъци да бъде преодоляна като се формулират две самостоятелни области, свързани с данъчното облагане - област на облагането с косвени данъци (ДДС и акциз) и област на облагането с преки данъци.

Като принос за развитие на съществуващите знания може да се отбележи обособяването в две големи групи на данъчните разпоредби на Договора за функционирането на ЕС съобразно общите им признаци. В първата група са нормите, ограничаващи държавите членки да налагат по отношение на стоките от други държави членки дискриминиращи вътрешни данъци. Във втората група са нормите, които изграждат основата за хармонизиране на националните данъчни системи.

Книгата по-детайлно изследва хармонизирането на косвените данъци на държавите членки и процеса по създаване на общи европейски данъчни правила за облагането с ДДС в ЕС.

III. Приноси в труда Обща система на ДДС в ЕС - сборник нормативни актове-съставителство и предговор, С., Просвета, 2011, 325 с.

Книгата съдържа основните действащи актове от правото на ЕС, които в момента изграждат правната рамка на облагането с ДДС на територията на Общността, в т.ч. на територията на всяка държава членка. Универсалното значение на Директива 2006/112/ЕС на Съвета от 28 ноември относно общата система на данъка върху добавената стойност и на Регламент за изпълнение (ЕС) № 282/2011 на Съвета от 15 март 2011 година за установяване на мерки за прилагане на Директива 2006/112/ЕО

относно общата система на данъка върху добавената стойност произтича от съотношенията на европейското данъчно право с данъчното право на държавите членки. Характеристиката на правото на ЕС като отделен правен порядък, чиито разпоредби не принадлежат нито към международното, нито към националното право на държавите членки, но са непосредствено приложими във всяка от тях и се прилагат с предимство пред тези норми на вътрешното им законодателство, които им противоречат, е определяща за значението на включените в сборника актове за функционирането на данъчната система на всяка държава членка. Текстът на Директивата е отпечатаният в Официален вестник на ЕС-специално българско издание: глава 09 том 03 стр. 7 - 1252, като са нанесени измененията и допълненията, които са направени с приемането на следните Директиви на Съвета: Директива 2006/138/ЕО на Съвета от 19 декември 2006 година, Директива 2007/75/ЕО на Съвета от 20 декември 2007 година, Директива 2008/8/ЕО на Съвета от 12 февруари 2008 година, Директива 2008/117/ЕО на Съвета от 16 декември 2008 година, Директива 2009/47/ЕО на Съвета от 5 май 2009 година, Директива 2009/69/ЕО на Съвета от 25 юни 2009 година, Директива 2009/162/ЕС на Съвета от 22 декември 2009 година, Директива 2010/23/ЕС на Съвета от 16 март 2010 година, Директива 2010/45/ЕС на Съвета от 13 юли 2010 година, Директива 2010/88/ЕС на Съвета от 7 декември 2010 година.

В сборника е включен и текстът на Регламент за изпълнение № 282/2011 на Съвета от 15 март 2011 г. за установяване на мерки за прилагане на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност, отпечатан в броя на Официален вестник на ЕС от 23.03.2011 г. Регламентът влезе в сила на 12 април 2011 г. и ще се прилага от 1 юли 2011г. С влизане в сила на Регламента беше отменен Регламент (ЕО) № 1777/2005.

В книгата са включени и решенията на Съда на ЕС по ДДС казуси, постановени през 2011 година.

Книгата би била особено полезна за практикуващи юристи и изследователи на общата система на ДДС в ЕС.

IV. Приноси в научните статии

Споменатите по-долу научни статии са самостоятелни кратки научни изследвания, които като научни тези са основата на публикуваното монографично изследване, с което кандидатът участва в конкурса: "Тристранна операция" и "дистанционна продажба на стоки" като специален ред за облагане с данък върху добавената стойност на доставки на стоки, свързани с вътреобщностната търговия на територията

на Европейския съюз. Списание "De Jure", кн.1, 2011; "Обърнатото начисляване" на ДДС като концепция и специфичен механизъм на облагане. „Съвременно право“, кн. 3, 2011; Данъчното облагане като Общностна политика. Списание "De Jure" приета за печат в кн. 2, 2011; Общата система на ДДС в Европейския съюз и Обща система на ДДС - сборник нормативни актове, С., Просвета, 2011 .

Мотивиран от изложените научно-практически приноси в трудовете на кандидата давам положително заключение и смятам, че са налице законовите изисквания научното жури да предложи на Факултетния съвет на СУ "Св. Кл. Охридски" да избере гл. ас. д- р Евелина Димитрова Стоева – Димитрова за доцент.

22.02.2012г.

Член на журито:
/проф. д-р Ив. Стоянов/

